

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 03-02-430/23-5873/2

Podgorica, 06.09.2023. godine

MINISTARSTVO EVROPSKIH POSLOVA
- n/r rukovoditeljki radom ministarstva, gospođi Ani Novaković Đurović -

Poštovana gospođo Novaković Đurović,

Povodom *Predloga sporazuma o sadržaju Interreg Europe programa i potvrdi nacionalnog kofinansiranja za period 2021 - 2027*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga sporazuma* i pripremljeni *Izveštaj o analizi uticaja propisa*, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni akt i *Izveštaj o analizi uticaja propisa*, utvrđeno je da je za sprovođenje ovog *Sporazuma* potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore, kako bi se sufinansirala Tehnička podrška za sprovođenje Programa. Ukupan raspoloživi iznos EU sredstava za IPA zemlje je 10 mil.€, od čega je 8,8 mil.€ opredijeljeno za projekte i 500.000,00€ za Platformu za učenje o politikama. Crna Gora treba da obezbijedi nacionalno kofinansiranje tehničke podrške u iznosu od 7.218,00 €. Plan plaćanja navedenih finansijskih sredstava je raspoređen na period od 4 godine, odnosno na period od 2024 do 2027. godine. *Izveštajem* se navodi da implementacijom ovog propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze, odnosno potpisivanjem *Sporazuma* Crna Gora se obavezuje na plaćanje finansijske kontribucije za učešće u Programu. Dodatno, implementacijom propisa ostvariće se prihod za budžet Crne Gore po principu refundacije 80% ukupnog iznosa realizovanih projekata. Takođe, usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu, nema primjedbi na *Predlog sporazuma o sadržaju Interreg Europe programa i potvrdi nacionalnog kofinansiranja za period 2021 - 2027*, uz napomenu da se sredstva potrebna za realizaciju pomenutog *Predloga* usklade sa sredstvima koja će biti opredijeljena godišnjim zakonima o budžetu

S poštovanjem,

MINISTAR

mr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

MINISTARSTVO EVROPSKIH POSLOVA

NAZIV PROPISA

Predlog Sporazuma o sadržaju programa Interreg Europe i potvrdi nacionalnog kofinansiranja 2021-2027

1. Definisanje problema

- **Koje probleme treba da riješi predloženi akt?**
- **Koji su uzroci problema?**
- **Koje su posljedice problema?**
- **Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?**
- **Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?**

Sporazumom o sadržaju (dalje u tekstu Sporazum) Interreg Europe 2021-2027 programa (dalje u tekstu Program) međuregionalne saradnje, Crna Gora potvrđuje saglasnost sa sadržajem programa saradnje i u obavezi je da da obezbijedi kofinansiranje koje je potrebno za sprovođenje programa.

Kao takav, Sporazum o sadržaju Programa obezbjeđuje uslove za promovisanje razmjene iskustva, inovativnih pristupa i izgradnje kapaciteta, u odnosu na identifikaciju, širenje i prenos dobrih praksi u politike regionalnog razvoja, uključujući programe ulaganja za radna mjesta i rast.

Nedostatak finansijskih sredstava i ad-hock pristup u rješavanju problema, bez jasno strategijskog pristupa u rješavanju problema, kao i neinformisanost nacionalnih i lokalnih struktura vlasti u vezi sa inovativnim pristupima u raznim oblastima, su uzroci problema. Crna Gora po prvi put ima priliku da učestvuje u Programu Interreg Europe, koji sada ulazi u svoj treći ciklus implementacije. Fokus Programa je na razmjeni iskustava i izgradnji kapaciteta među akterima regionalne politike kako bi se poboljšao njihov kapacitet za kreiranje, upravljanje i implementaciju politika regionalnog razvoja i savršeno se uklapa sa definicijom cilja upravljanja koji je specifičan za Interreg. Program je usmjeren na „bolje upravljanje saradnjom” što podrazumijeva da korisnici mogu saradivati na svim temama od zajedničkog interesa u skladu sa njihovim regionalnim potrebama, sve dok to spada u okvir kohezivne politike.

Ovim Programom nisu identifikovani oštećeni subjekti, naprotiv on će doprinijeti povezivanju institucija Evrope na svim temama koje su od značaja za međuregionalnu saradnju. Kroz Program se obezbjeđuju značajna sredstva koja mogu doprinijeti rješavanju ključnih problema u lokalnim zajednicama u Crnoj Gori, te se pruža mogućnost za povezivanjem sa institucijama/gradovima/opštinama u regionu i Evropi.

Postoje dvije grupe tematskih oblasti u okviru kojih korisnici mogu da saraduju. U okviru prve grupe to su: Pametnija Evropa, Zelenija Evropa, Socijalnija Evropa, te specifično tržište rada, zdravstvena zaštita i održivi turizam. Druga grupa obuhvata sljedeće teme: Povezaniya Evropa, Evropa bliža građanima, Socijalnija Evropa, koja se odnosi na obrazovanje, socioekonomsku inkluziju i integraciju državljana trećih zemalja.

Program uključuje 27 država članica EU i Norvešku i Švajcarsku. Nakon odobrenja Nadglednog

odbora, odlučeno je da se teritorija programa proširi na još 7 zemalja i to: Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Republika Srbija, Moldavija i Ukrajina.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

U cilju sprovođenja Programa, neophodno je da Ministarstvo evropskih poslova potpiše Sporazum o sadržaju Interreg Europe programa 2021-2027, čime se izražava namjera učešća i saglasnost sa sadržajem Programa. Potpisivanjem ovog Sporazuma obezbjeđuje se ujedno i izvršavanje aktivnosti koje države preuzimaju kako bi ispunile ciljeve koji su predviđeni Programom.

Programa se fokusira na razmjenu iskustava i izgradnju kapaciteta među akterima regionalne politike kako bi se poboljšao njihov kapacitet za kreiranje, upravljanje i implementaciju politika regionalnog razvoja i savršeno se uklapa sa definicijom cilja upravljanja koji je specifičan za Interreg. Program je usmjeren na „bolje upravljanje saradnjom” što podrazumijeva da korisnici mogu saradivati na svim temama od zajedničkog interesa u skladu sa njihovim regionalnim potrebama, sve dok to spada u okvir kohezione politike.

Program doprinosi ostvarenju ciljeva kohezione politike, boljoj implementaciji ERDF/ESF programa, te evropskoj integraciji Crne Gore.

Pored prioriteta programa: Pametnija Evropa, Zelenija Evropa, Socijalnija Evropa, Povezanija Evropa, Evropa bliža građanima, on obezbjeđuje i sredstva za *Tehničku podršku*, koja ima za cilj da obezbijedi djelotvorno, efikasno, transparentno i blagovremeno sprovođenje programa međuregionalne saradnje, kao i podizanje svijesti o programu kod nacionalnih, regionalnih i lokalnih zajednica, kao i stanovništva u programskom području. *Tehnička podrška* je usmjerena, između ostalog, na obezbjeđivanje efikasnog upravljanja i administracije Programom, a u cilju finansiranja aktivnosti koje sprovode Upravljačko tijelo, Zajednički sekretarijat, Revizorsko tijelo, odbori, nacionalna tijela, nacionalni kontrolori, nacionalne kontakt osobe, kao i svih drugih aktivnosti koje su neophodne u procesu upravljanja Programom. Za ovaj prioritet EU obezbjeđuje 80% finansiranja.

Ministarstvo evropskih poslova, kao Nacionalno tijelo, sprovodiće projekat tehničke podrške, koji će imati za cilj da obezbijedi efikasno i efektivno upravljanje i sprovođenje Programa u Crnoj Gori, kao i unapređenje podrške podnosiocima predloga projekata i korisnicima bespovratih sredstava.

Program je usklađen sa održivim ciljevima UN-a, Agendom za održivi razvoj do 2030. i Evropskim zelenim dogovorom, te predloženi Sporazum doprinosi postizanju ovih ciljeva.

Interreg Europe 2021-2027 je usklađen s procesom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kao i sa svim relevantnim strategijama i programima Vlade. Ovdje je važno istaći i usklađenost sa sledećim strategijama i programima: Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine iz 2016. godine, Deklaracija o ekološkoj državi Crnoj Gori donešena 20. septembra 1991. godine, Agenda 21 (globalni akcioni plan o održivom razvoju za XXI vijek, usvojen na Konferenciji UN-a u Rio de Žaneiru, 1992. godine), Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024 iz 2019. godine, Strategija upravljanja otpadom Crne Gore do 2030. godine, i Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine sa AP.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasniti preferiranu opciju?**

U skladu sa Članom 8 stav 4 Okvirnog partnerskog sporazuma o finansijskoj podršci između Evropske komisije i Crne Gore o pravilima posebnim pravilima za sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretprijetne podrške (Ipa III), koji je stupio na snagu 2. novembra 2022. godine, pravila za sprovođenje ovog Programa navode se u Finansijskom sporazumu. Program se s toga sprovodi u skladu s odredbama Finansijskog sporazuma između Evropske komisije i Crne Gore, koji će biti potpisan nakon potpisivanja ovog Sporazuma. Opcije za ispunjavanje ciljeva i rešenja definisane su sledećim dokumentima:

- Uredba (EU) 2021/1060¹ Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Evropskom fondu za regionalni razvoj, Evropskom socijalnom fondu plus, Kohezionom fondu, Fond za pravednu tranziciju, i Evropskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu, i finansijska pravila za ove i Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutrašnju bezbjednost, i Instrument za finansijsku podršku u području upravljanja granicama i vizne politike;
- Uredba (EU) 2021/1058² Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o Evropskom fondu za regionalni razvoj i Kohezioni fond;
- Uredba (EU) 2021/1059³ Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o posebnim odredbama koje se tiču cilja Evropske teritorijalne saradnje (Interreg) podržanog Evropskim fondom za regionalni razvoj i spoljnim finansijskim instrumentima;
- Uredba (EU) 2021/1529⁴ Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. septembra 2021. godine o uspostavljanju Instrumenta za pretprijetnu podršku (IPA III);
- Odluka (EU) 2021/1764⁵ o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Evropskoj uniji, uključujući odnose između Evropske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland)
- Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. jula 2018. godine o finansijskim pravilima koja se primjenjuju na opšti budžet Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012;
- Mjerodavno domaće zakonodavstvo o konkurenciji, državnoj pomoći i javnim nabavkama, i priložni akti;

Zadržavanje statusa quo značilo bi ne samo zadržavanje istog statusa, već zapravo produblivanje

¹ SL L231, 30.06.2021, str. 159

² SL L231, 30.06.2021, str. 60

³ SL L231, 30.06.2021, str. 94

⁴ SL L330, 20.09.2021, str. 1

⁵ SL L355, 07.10.2021, str. 6

navedenih problema i izazova. Program pokriva oblasti saradnje koje su od velikog značaja za Crnu Goru i doprinosi rješavanju problema sa kojima se suočava cijela Evropa. Kao što je ranije navedeno, kroz ovaj Program će se ojačati saradnja u oblasti zaštite životne sredine, turizma, obrazovanja, tržišta rada, to su samo neke od tema kojima učešće u ovom Programu može donijeti koristi za građane Crne Gore.

Potpisivanje Sporazuma za Interreg Europe 2021-2027 predstavlja uslov za sprovođenje Programa na teritoriji Crne Gore, te obezbjeđuje uslove za crnogorske partnere, institucije i organizacije, da učestvuju u projektima, i pronalaze rešenja za izazove u saradnji sa partnerima iz Evrope, te doprinesu ostvarenju opštih i specifičnih ciljeva Programa. Postizanjem ovih ciljeva i rješavanjem problema, Crna Gora ostvaruje održiviji razvoj, obezbjeđuje kvalitetnije životne uslove za svoje građane, i harmonizuje svoj razvoj sa razvojem zemalja EU.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Rješenja u propisu će uticati na buduće korisnike sredstava koje obezbjeđuje Program, kao i na Ministarstvo evropskih poslova kao Nacionalo tijelo Programa, posledično i na građane Crne Gore. Samim tim, primjena ovog Sporazuma će imati pozitivan uticaj na crnogorske zainteresovane strane, institucije, organizacije i opštine, u Interreg Europe projektima, doprinoseći razvoju njihovih kapaciteta i povezujući ih sa relevantnim evropskim akterima koji se bave istim ili sličnim temama.

Kroz Program će biti bespovratno finansirano iz EU sredstava 80% troškova projekata, što se odnosi i na projekte koji se sprovode u okviru svih prioriteta Programa, uključujući i prioritet Tehničke podrške za period od četiri godine. Primjena ovog Sporazuma zahtijeva trošak u vidu nacionalnog kofinansiranja aktivnosti projekata, koje obezbjeđuje svaki partner pojedinačno, a iznosiće 20% od ukupnih sredstava. Za proritet Tehničke podrške taj trošak iznosi 7.218 eura, koje obezbjeđuje Ministarstvo evropskih poslova, što je detaljnije opisano u pod tačkom 5.

S obzirom da se sprovođenjem Programa, obezbjeđuju bespovratna sredstva u iznosu od 80% troškova projekata u kojima učestvuju crnogorski partneri, te unapređenje kapaciteta crnogorskih partnera u rešavanju izazova navedenih u dijelu Definisanje problema, u potpunosti su opravdani troškovi koji nastaju potpisivanjem Sporazuma.

Ovim Sporazumom nije predviđeno stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija, kao ni administrativno opterećenje i biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;**

- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;**
- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Da, biće potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore za sprovođenje Sporazuma kako bi se kofinansirala Tehnička podrška za sprovođenje Programa. Ukupan raspoloživi iznos EU sredstava za IPA zemlje je 10 miliona eura, od čega 8,8 eura je opredijeljeno za projekte i 500.000 eura za Platformu za učenje o politikama. Crna Gora treba da obezbijedi nacionalno kofinansiranje tehničke podrške u iznosu od 7.218 eura.
- Finansijska sredstva je potrebno obezbijediti na period od četiri godine, odnosno od 2024-2027. godine.
- Implementacijom Sporazuma proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Da, finansijska sredstva će biti planirana kao dio budžeta za narednu fiskalnu godinu.
- Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata.
- Da, implementacijom propisa će se ostvariti prihod za budžet Crne Gore, 80% ukupnog iznosa realizovanih projekata, po principu refundacije.
- Metodologija izrade i obračuna proizašla je iz finansijskog okvira Programa.
- Nisu.
- Sporazum se tek upućuje na mišljenje Ministarstvu finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti**

Dokument Finansijskog sporazuma za Interreg Europe 2021-2027 kreiran je od strane Evropske komisije. Nakon kreiranja dat je na dalje komentare Nacionalnom tijelu, odnosno Ministarstvu evropskih poslova.

U RIA procesu, učestvovali su službenici zaduženi za Interreg Europe program, koji su upoznati sa strukturom i sadržajem Programa.

Zainteresovane strane prihvataju i slažu se sa sadržajem ovog Sporazuma.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Nisu uočene prepreke za implementaciju propisa.

Mjere za primjenu Sporazuma sadržane su u samom Sporazumu, kao i u pravilima programa, te nacionalnoj i regulativi Evropske unije, na koje se ovaj Sporazum poziva.

Teritorijalna i SWOT analiza programske oblasti pružaju široku sliku socio-ekonomske i ekološke situacije programskog područja. Za izbor programskih indikatora prioritet je dat zajedničkim indikatorima koje je obezbjedila Evropska komisija, koja je snažno preporučila izbor zajedničkih indikatora, nakon namjere da se poboljša pokrivenost ulaganja zajedničkim indikatorima u cilju transparentnosti, odgovornosti, praćenja, evaluacije i komunikacije na regionalnom, nacionalnom, nivou Evropske unije i programskih područja. Indikatori se odnose na broj organizacija koje saraduju u pograničnom području, broj pilot akcija koje su zajednički izrađene i sprovedene u okviru projekata, učešće u zajedničkim akcijama u pograničnom području.

Na nacionalnom nivou monitoring i evaluaciju sprovodi prije svega Ministarstvo evropskih poslova, a u jednom dijelu i Ministarstvo finansija, zaduženo za Prvi nivo kontrole. Na nivou Programa monitoring vrše Evropska komisija, i *Hauts-de-France Region* iz Francuske u svojstvu Upravljačkog tijela, kao i Revizorsko tijelo Programa, smješteno u Francuskoj.

Datum i mjesto

24. jul 2023. godine, Podgorica

**DRŽAVNA SEKRETARKA
NACIONALNA IPA KOORDINATORKA**

